

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Emila Bdžocha a sudcov JUDr. Martina Piovarsyho a JUDr. Pavla Farkaša na neverejnom zasadnutí konanom 22. januára 2008 v Bratislave v trestnej veci odsúdeného **J. K.**, pre pokračovací trestný čin lúpeže podľa § 234 ods. 1, ods. 2 písm. b/, ods. 3 Tr. zák. (zákon č. 140/1961 Zb. v znení neskorších predpisov účinných do 31. decembra 2005) a iné, o sťažnostiach odsúdeného **J. K.** a zúčastnenej osoby **A. V.** proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 20. februára 2007, sp. zn. 4 T 1/03, rozhodol

t a k t o :

Podľa § 194 ods. 1 písm. b/ Tr. por. (zákon č. 301/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov) uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 20. februára 2007, sp. zn. 4 T 1/03, **s a z r u š u j e**

a Krajskému súdu v Bratislave **s a u k l a d á**, aby vo veci znovu konal a rozhodol.

O d ô v o d n e n i e :

Rozsudkom Krajského súdu v Bratislave z 20. februára 2004, sp. zn. 4 T 1/03, v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. septembra 2004, sp. zn. 2 To 28/2004, bol **J. K.** (právoplatne) uznaný za vinného zo spáchania pokračovacieho trestného činu lúpeže podľa § 234 ods. 1, ods. 2 písm. b/, ods. 3/ Tr. zák. ako obzvlášť nebezpečný recidivista podľa § 41 ods. 1 Tr. zák. (v bodoch 1/ a 2/ rozsudku), trestný čin nedovoleného ozbrojovania podľa § 185 ods. 1, ods. 2 písm. a/, písm. b/ Tr. zák. (v bode 3/ rozsudku), trestný čin falšovania

a pozmeňovania verejnej listiny, úradnej pečate a úradnej uzávery podľa § 176 ods. 1 Tr. zák. (v bode 4/ rozsudku) a pokračovací trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. (v bodoch 5/ až 21/ rozsudku), a to na skutkovom základe uvedenom v citovaných rozhodnutiach.

Krajský prokurátor v Bratislave podal dňa 11. mája 2005 návrh na zhabanie vecí (návrh datovaný dňa 4. mája 2005) evidovaných pod č. 6/02 ako položky č. 1 až 30 knihy trestných depozitov nachádzajúcich sa v depozite Krajského súdu v Bratislave.

Krajský súd v Bratislave uznesením z 20. februára 2007, sp. zn. 4 T 1/03, rozhodol podľa § 299 ods. 1 Tr. por. a § 83 ods. 1 písm. e/ Tr. zák. (zákon č. 300/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov) o zhabaní nasledovných vecí v zmysle návrhu krajského prokurátora (s výnimkou dvoch retiazok evidovaných pod položkou č. 23 knihy trestných depozitov):

- 1./ 1 ks dámska retiazka zo žltého kovu 51 cm v hodnote 15 350 Sk,
- 2./ 1 ks dámska retiazka zo žltého kovu 55 cm v hodnote 7 200 Sk,
- 3./ 1 ks dámska retiazka zo žltého kovu lisovaná prepletaná 45 cm v hodnote 392 Sk,
- 4./ 1 ks dámska retiazka zo žltého kovu, klasické očká s privesom zo žltého kovu v tvare vypuklého srdca 55 cm v hodnote 11 680 Sk,
- 5./ privesok zo žltého kovu – otvárací medailón gravírovaný v hodnote 1 350 Sk,
- 6./ pánsky prsteň zo žltého kovu na vrchu obdĺžnikového tvaru, polovička z bieleho kovu gravírovaná v hodnote 3 650 Sk,
- 7./ dámsky prsteň zo žltého kovu na vrchnej časti v strede pásik z bieleho kovu s osadeným bielym očkom v hodnote 1 700 Sk,
- 8./ dámsky zlatý prsteň zo žltého kovu na vrchnej časti v ryhe s osadeným červeným očkom v hodnote 1 030 Sk,
- 9./ dámsky zlatý prsteň zo žltého kovu, na vrchnej časti po stranách gravírovaný v strede s osadeným červeným kameňom v hodnote 1 350 Sk,
- 10./ dámsky prsteň zo žltého kovu na hornej vypuklej časti osadený bielymi očkami v hodnote 1 430 Sk,

11./ dámsky zlatý prsteň zo žltého kovu, na vrchnej časti so štyrmi osadenými červenými očkami a tromi osadenými bielymi očkami v hodnote 1 050 Sk,

12./ dámsky zlatý prsteň zo žltého kovu na vrchnej časti po stranách s výrezmi, v strede s červeným kameňom v hodnote 1 800 Sk,

13./ náramok zo žltáčerveného kovu o dĺžke 20 cm, šírka 2,5 cm,

14./ náramok zo žltáčerveného kovu o dĺžke 19 cm, šírka 1,5 cm,

15./ náramok zo žltého kovu s venovaním, dĺžka 20 cm, šírka 2,8 cm,

16./ náramok zo žltého kovu o dĺžke 20 cm s príveskami zo žltého kovu v počte 8 kusov,

17./ náhrdelník zo žltého kovu – dĺžka cca 48,5 cm oblúkového tvaru o šírke 1,5 cm,

18./ prsteň zo žltého kovu s tromi bielymi očkami uprostred,

19./ prsteň zo žltého kovu s modrým očkom tvaru srdca uprostred,

20./ prsteň zo žltého kovu s dvoma bielymi očkami na okraji rovnej plochy,

21./ prsteň zo žltého kovu s tromi bielymi očkami na troch políčkach,

22./ prsteň zo žltého kovu s rovnou plochou s gravírovaním po bokoch,

23./ pánsky náramok zo žltého a bieleho kovu o dĺžke 21 cm, šírka 10 mm v hodnote 13 900 Sk,

24./ pánsky náramok zo žltého a bieleho kovu o dĺžke 21 cm, šírka 6 mm v hodnote 5 800 Sk,

25./ prsteň zo žltého kovu v tvare obrúčky s bielym očkom,

26./ pánsky prsteň zo žltého kovu hladký,

27./ pánsky prsteň zo žltého a červeného kovu v hornej časti s drážkami,

28./ prsteň zo žltého kovu na boku gravírovaný,

29./ prsteň zo žltého kovu gravírovaný s čiernym obdĺžnikovým očkom.

Súčasne krajský súd podľa § 83 ods. 2 Tr. zák. rozhodol, že vlastníkom uvedených vecí sa stáva štát.

Proti tomuto uzneseniu podali sťažnosť odsúdený J. K. a zúčastnená osoba A. V.

Odsúdený J. K. v sťažnosti z 26. februára 2007 namietal záver deklarovanej krajským súdom v napadnutom uznesení, že zhabávané veci nezískal legálnym

spôsobom. Poukázal na to, že táto skutočnosť počas jeho trestného stíhania nebola preukázaná. Naopak, podľa jeho tvrdenia, tieto veci získal legálne, a to ešte pred spáchaním trestného činu lúpeže, za ktorý bol odsúdený. Vyjadril názor, že dôvod zhabania veci uvedený v § 83 ods. 1 písm. e/ Tr. zák. nebol naplnený a požiadal, aby mu zhabávané veci boli vrátené.

Svoju sťažnosť doplnil písomným podaním z 8. marca 2007, v ktorom namietal, že súd rozhodoval o zhabaní predmetných vecí na verejnom zasadnutí bez jeho prítomnosti. Pokiaľ súdu písomne oznámil, že nemá záujem sa na verejnom zasadnutí zúčastniť, dôvodom bola tá skutočnosť, že sa domnieval, že predmetom rozhodovania budú veci zaistené pri domovej prehliadke – teda veci z predajne S., ktoré boli predmetom odsudzujúceho rozhodnutia a nie jeho vlastné veci, resp. aj dve retiazky patriace A. V. Tento omyl spôsobila predsedníčka senátu, ktorá v liste, v ktorom ho žiadala o vyjadrenie, či má záujem zúčastniť sa verejného zasadnutia, neuviedla o zhabaní, akých vecí sa má rozhodovať. Keby nebol takto uvedený do omylu, trval by na svojej prítomnosti na predmetnom verejnom zasadnutí.

Zúčastnená osoba A. V. sa sťažnosťou domáhala vrátenia vecí – dvoch retiazok zo žltého kovu s veľkými očkami o dĺžke cca 65 cm, masívne, vážiace 146,6 g a 137,6 g v hodnote 88 000 Sk, ktoré sú v knihe trestných depozitov evidované pod č. 6/02 ako položka č. 23. Namietala, že tieto veci sú jej vlastníctvom a tieto odsúdenému požičala niekedy v novembri roku 2000. Túto skutočnosť vie podľa nej potvrdiť sám odsúdený ako aj svedkyňa Z. K.. Uviedla, že krajskému súdu nič nebránilo, aby vyslovil, že predmetné veci sú jej vlastníctvom a tieto jej vrátil. Z obsahu sťažnosti je zrejmé, že A. V. sa domáha zmeny napadnutého rozhodnutia v tom zmysle, aby bolo rozhodnuté o vrátení predmetných dvoch retiazok menovanej.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o riadnom opravnom prostriedku konštatuje, že sťažnosť je prípustná (§ 299 ods. 3 Tr. por.) a bola podaná oprávnenou osobou (§ 186 ods. 1 Tr. por.) v zákonom stanovenej lehote (§ 187 ods. 1 Tr. por.). V zmysle § 192 ods. 1 Tr. por. preto pri rozhodovaní o nej preskúmal správnosť výroku napadnutého uznesenia, proti ktorému sťažovatelia podali

sťažnosť, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom dospel k záveru, že sťažnosti odsúdeného J. K. a zúčastnenej osoby A. V. sú dôvodné a na ich podklade je potrebné napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa, aby o nej znovu konal a rozhodol.

Krajský súd po skončení trestného stíhania J. K. (v ktorom bol právoplatne odsúdený) bol povinný riešiť otázku nakladania s vecami vydanými na účely trestného konania dňa 4. novembra 2000 B. B., ktoré táto vydala ako veci patriace odsúdenému J. K. a ktoré sú evidované na Krajskej prokuratúre v Bratislave v knihe trestných depozitov pod č. 6/02 ako položky 1 až 30 a uložené sú v úschove na Krajskom súde v Bratislave.

Krajský súd pritom správne postupoval podľa Trestného poriadku účinného od 1. januára 2006 (zákon č. 301/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov), napriek tomu, že na konanie o obžalobe sa v zmysle prechodného ustanovenia § 564 ods. 4 Tr. por. aplikoval zákon č. 141/1961 Zb. v znení neskorších predpisov, vzhľadom k tomu, že o nakladaní s predmetnými vecami súd rozhodoval až po právoplatnom skončení trestného stíhania, teda v čase, kedy už na úkony trestného konania nemožno prechodné ustanovenie § 564 ods. 4 Tr. por. aplikovať.

Správne sa taktiež vysporiadal s procesným postavením A. V., keď jej priznal postavenie zúčastnenej osoby v zmysle § 45 Tr. por., podľa ktorého zúčastnenou osobou je ten, komu vec bola zhabaná alebo podľa návrhu má byť zhabaná. A. V. si totiž ešte v štádiu odvolacieho konania osobitným písomným podaním z 24. augusta 2004 (č. I. 3137 spisu), ako aj po právoplatnom skončení trestného stíhania J. K. písomným podaním z 18. januára 2005 (č. I. 3138 spisu) uplatnila v trestnom konaní nárok na vrátenie dvoch retiazok zaistených na účely trestného konania (v knihe trestných depozitov evidovaných pod položkou 23), ktoré sú spolu s ďalšími vecami predmetom návrhu krajského prokurátora na zhabanie vecí zo 4. mája 2005 (č. I. 3147 spisu), a to z titulu svojho (uplatňovaného) vlastníckeho práva k uvedeným retiazkam.

Krajský súd však v konaní o návrhu krajského prokurátora na zhabanie vecí **pochybil v nasledovnom:**

1./ Odsúdený J. K. nebol na verejné zasadnutie, konané dňa 20. februára 2007, na ktorom bolo vyhlásené napadnuté uznesenie, riadne predvolaný, hoci mal byť a toto sa uskutočnilo v jeho neprítomnosti bez splnenia zákonných podmienok na takýto postup.

Podľa § 292 ods. 1 prvé dve vety Tr. por. predseda senátu predvolá na verejné zasadnutie osoby, ktorých osobná účasť na ňom je nevyhnutná. O verejnom zasadnutí upovedomí prokurátora, ako aj osobu, ktorá svojím návrhom dala na verejné zasadnutie podnet a osobu, ktorá môže byť priamo dotknutá rozhodnutím.

Podľa § 293 ods. 3 Tr. por. verejné zasadnutie sa koná za prítomnosti obvineného.

Podľa § 293 ods. 5 Tr. por. verejné zasadnutie sa vykoná v neprítomnosti obvineného aj vtedy, ak mu predvolanie na verejné zasadnutie bolo riadne a včas doručené a bol poučený o možnosti konania verejného zasadnutia bez jeho prítomnosti alebo za podmienok uvedených v § 292 ods. 5.

Podľa § 293 ods. 6 Tr. por. verejné zasadnutie v neprítomnosti obvineného nemožno konať, ak je obvinený vo väzbe alebo vo výkone trestu odňatia slobody alebo ak ide o trestný čin, na ktorý zákon ustanovuje trest odňatia slobody, ktorého horná hranica prevyšuje päť rokov.

Podľa § 293 ods. 7 Tr. por. ustanovenie odseku 6 sa nepoužije, ak sa obvinený odmietol zúčastniť verejného zasadnutia alebo výslovne požiadal, aby sa verejné zasadnutie konalo v jeho neprítomnosti.

Prítomnosť obžalovaného na verejnom zasadnutí je zákonným pravidlom. Zákonodarca síce ustanovil možnosť vykonania verejného zasadnutia aj v neprítomnosti obvineného, ale zároveň určil procesné podmienky na takýto výnimočný postup. Z vyššie citovaných zákonných ustanovení (§ 292 ods. 1, § 293 ods. 5 Tr. por.) je zrejmé, že základnou podmienkou vykonania verejného zasadnutia v neprítomnosti obvineného je, že tento musí byť na verejné zasadnutie riadne

a včas predvolaný a musí byť poučený o možnosti konania verejného zasadnutia v jeho neprítomnosti. V prípade obvineného, ktorý je vo výkone trestu odňatia slobody (vo väzbe alebo ak ide o trestný čin, na ktorý zákon ustanovuje trest odňatia slobody, ktorého horná hranica prevyšuje päť rokov) pristupuje pre možnosť konania v jeho neprítomnosti ešte ďalšia podmienka, a to, že sa odmietol zúčastniť verejného zasadnutia alebo výslovne požiadal, aby sa verejné zasadnutie konalo v jeho neprítomnosti (§ 293 ods. 6, ods. 7 Tr. por.).

Preto postup krajského súdu spočívajúci v jeho písomnej žiadosti adresovanej odsúdenému o oznámenie, či má záujem sa zúčastniť na verejnom zasadnutí, ktoré „bude vo veci vytýčené“ (č. I. 3179 spisu) z hľadiska splnenia podmienok pre konanie verejného zasadnutia v neprítomnosti odsúdeného, ktorý je vo výkone trestu odňatia slobody nemožno akceptovať, hoci odsúdený v odpovedi na uvedenú žiadosť uviedol, že nemá záujem sa na verejnom zasadnutí zúčastniť (č. I. 3187 spisu), a to odhliadnuc od sťažovateľom uvedenej námietky, že zo žiadosti krajského súdu neporozumel správne ohľadne zhabania, akých vecí sa má konať, ktorá vzhľadom na množstvo v konaní zaistených vecí (z ktorých len časť bola vrátená poškodenému) taktiež nie je nedôvodná. Následne krajský súd, uspokojac sa s takouto písomnou odpoveďou odsúdeného, tohto na verejné zasadnutie nepredvolal, ale upovedomil o ňom len zúčastnenú osobu A. V. a krajskú prokuratúru (č. I. 3191 spisu).

2./ Krajský súd, hoci dospel v konaní o návrhu na zhabanie vecí k právnenému názoru, že vlastníkom vecí, ktoré sa navrhujú zhabať, sú iné osoby ako odsúdený (resp. pokiaľ ide o položku 23 návrhu iné osoby ako odsúdený alebo A. V.), neustanovil týmto (potenciálnym) vlastníkom vecí opatrovníka podľa § 300 ods. 1 Tr. por.

Podľa § 300 ods. 1 Tr. por. ak v konaní o zhabaní vecí nemožno spoľahlivo zistiť vlastníka vecí, ktorá sa má zhabať alebo ak jeho pobyt nie je známy, ustanoví mu predseda senátu alebo sudca uznesením opatrovníka. Opatrovník má v konaní o zhabaní vecí rovnaké práva ako jej vlastník.

3./ Krajský súd sa dostatočne nevysporiadal s výkladom zákonného pojmu „iný obdobný verejný záujem ako je bezpečnosť ľudí alebo majetku“ v zmysle § 83 ods. 1 písm. e/ Tr. zák., hoci práve z tohto zákonného dôvodu rozhodol o zhabaní vecí.

Je nevyhnutné konštatovať, že úvahy krajského súdu uvedené v odôvodnení napadnutého uznesenia, ktorými odôvodňuje naplnenie zákonného dôvodu na zhabanie vecí uvedeného v ustanovení § 83 ods. 1 písm. e/ Tr. zák., sú nedostatočné a súčasne nepresvedčivé.

Podľa § 83 ods. 1 písm. e/ Tr. zák. ak nebol uložený trest prepadnutia vecí uvedenej v § 60 ods. 1, súd uloží zhabanie vecí, ak to vyžaduje bezpečnosť ľudí alebo majetku, prípadne iný obdobný verejný záujem.

Krajský súd naplnenie tohto dôvodu na zhabanie vecí zdôvodnil v podstate tak, že vzhľadom na charakter trestnej činnosti, za ktorú bol J. K. odsúdený, možno konštatovať, že uvedené predmety (veci uložené v úschove Krajského súdu v Bratislave vedené v knihe trestných depozitov pod položkami 1 až 30 s výnimkou vecí pod položkou č. 23) nezískal legálnym spôsobom, ale v súvislosti s trestnou činnosťou a teda je vo všeobecnom záujme, aby nikto nemohol získať výhody konaním, ktoré je v rozpore so zákonom.

Z uvedeného možno vyvodiť záver, že dôvodom na zhabanie vecí v zmysle dikcie ustanovenia § 83 ods. 1 písm. e/ Tr. zák. mal byť podľa krajského súdu iný obdobný verejný záujem ako je verejný záujem na bezpečnosti ľudí a majetku, pričom týmto iným obdobným verejným záujmom je, aby nikto nemohol získať výhody konaním, ktoré je v rozpore so zákonom (v prejednávanom prípade trestným činom).

V tejto súvislosti je však potrebné konštatovať, že veci, ktoré sú predmetom napadnutého uznesenia (najmä retiazky, náramky a prstene zo žltého kovu), nezískal obžalovaný trestnými činmi lúpeže, pre ktoré bol J. K. v predmetnom trestnom konaní (vedenom Krajským súdom v Bratislave pod sp. zn. 4 T 1/03) právoplatne odsúdený, i keď ide o predmety obdobnej povahy. Veci získané uvedenými trestnými činmi

lúpeže spáchanými v klenotníctve S. (skutky v bodoch 1/ a 2/ odsudzujúceho rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 20. februára 2004, č. k. 4 T 1/03 – 3039) boli v konaní poškodeným – spoločnosťou G. M., s. r. o., identifikované a tejto spoločnosti vrátené. Neexistuje teda žiadna príčinná súvislosť medzi napadnutým uznesením zhabávanými vecami a trestnými činmi, za ktoré bol v predmetnom trestnom konaní J. K. právoplatne odsúdený.

Vykladať legálny pojem „iný obdobný verejný záujem“ na účely ustanovenia § 83 ods. 1 písm. e/ Tr. zák. nie je možné izolovane od nasledovných ustanovení Ústavy Slovenskej republiky a Trestného poriadku:

Podľa článku 20 ods. 1 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky každý má právo vlastníť majetok.

Podľa článku 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky každý, proti komu sa vedie trestné konanie, považuje sa za nevinného, kým súd nevysloví právoplatným odsudzujúcim rozsudkom jeho vinu (rovnako aj § 2 ods. 4 Tr. por.).

Podľa § 97 ods. 1 Tr. por. ak vec, ktorá bola podľa § 89 vydaná, podľa § 91 odňatá alebo podľa § 92 prevzatá, na ďalšie konanie nie je potrebná a ak neprichádza do úvahy jej prepadnutie alebo zhabanie, vec sa vráti tomu, kto ju vydal, komu bola odňatá alebo u koho bola zaistená podľa osobitného zákona. Ak si na ňu uplatňuje právo iná osoba, vydá sa vlastníkovi veci alebo jej oprávnenému držiteľovi, ktorého právo na vec je nepochybné. Pri pochybnostiach sa vec ponechá v úschove podľa § 94, evidenčne sa však preberie do súdnej úschovy a osoba, ktorá si na vec robí nárok, sa upozorní, aby ho uplatnila v občianskom súdnom konaní. Ak osoba, ktorá je vlastníkom veci alebo jej oprávneným držiteľom, napriek výzve ju neprevezme alebo osoba, ktorá si na vec robí nárok, si tento neuplatní v občianskom súdnom konaní v primeranej lehote, vec sa predá a suma za ňu utŕžená sa uloží do úschovy súdu. Na možnosť takého postupu sa musí osoba upozorniť. Na predaj sa primerane použijú osobitné predpisy o súdnom predaji vecí v rámci výkonu rozhodnutia v občianskom súdnom konaní.

Podľa § 98 ods. 1 Tr. por. ak obvinený vydal alebo mu bola odňatá vec, ktorú získal alebo pravdepodobne získal trestným činom, alebo bola použitá na spáchanie trestného činu, a buď nie je známe, komu vec patrí alebo nie je známy pobyt poškodeného, vyhlási sa verejne opis veci. Vyhlásenie sa urobí spôsobom na vypátranie poškodeného najúčelnejším, a to spolu s výzvou, aby sa poškodený prihlásil do šiestich mesiacov od vyhlásenia. Primerane sa postupuje aj pri prevzatej zaistenej veci.

Podľa § 98 ods. 2 Tr. por. ak uplatnil v lehote podľa odseku 1 nárok na vec niekto iný ako obvinený, postupuje sa podľa § 97 ods. 1. Ak nárok na vec neuplatnil nikto iný, vydá sa vec, alebo ak bola medzitým pre nebezpečenstvo skazy už predaná, suma za ňu utŕžená obvinenému na jeho žiadosť, ak nejde o vec, ktorú získal trestným činom. Ak obvinený nepožiadala o vrátenie veci, postupuje sa podľa § 97 ods. 1. Tým nie je dotknuté právo vlastníka žiadať vydanie sumy utŕženej za vec.

Nemožno opomenúť skutočnosť, že právnym následkom aplikácie inštitútu zhabania veci je pozbavenie vlastníckeho práva k veci (vlastníkom zhabanej veci sa v zmysle § 83 ods. 2 Tr. zák. sa zásadne stáva štát), ktorým je postihnutá osoba, na ktorú sa vzťahuje, ústavne zakotvená zásada prezumpcie neviny a ktorá má súčasne ústavne zaručené právo vlastníť majetok.

Samotným poukazom na osobu odsúdeného a charakter trestnej činnosti, pre ktorú bol odsúdený, nemožno konštatovať, že predmetných 29 kusov šperkov nadobudol trestnou činnosťou (ako uvádza krajský súd), nakoľko takéto tvrdenie je prezumpciou viny a teda popretím ústavne (a v nadväznosti na Ústavu Slovenskej republiky aj Trestným poriadkom) zakotvenej zásady prezumpcie neviny, nakoľko J. K. nebol právoplatne odsúdený za lúpež, krádež, prípadne iný trestný čin, ktorým by uvedených 29 kusov šperkov získal.

Nakoľko predmetné veci (šperky) boli vydané na účely trestného konania ako veci patriace odsúdenému J. K. a tieto odsúdený nezískal trestnými činmi, pre ktoré bol právoplatne odsúdený, právnou otázkou, ktorú je nevyhnutné v konaní o zhabaní vecí riešiť je, či je alebo nie je vo verejnom záujme, aby bol

odsúdený vlastníkom predmetných vecí (zlatých prsteňov, retiazok, náramkov, príp. náhrdelníku v celkovom počte 29 kusov). Súčasne je potrebné konštatovať, že iné z taxatívnych dôvodov zhabania vecí uvedených v § 83 ods. 1 písm. a/ až písm. d/ Tr. zák. neprichádzajú v posudzovanom prípade do úvahy.

Zo všetkých vyššie rozvedených skutočností a citovaných ústavných a zákonných ustanovení vyplýva, že pojem „iný obdobný verejný záujem“ v zmysle § 83 ods. 1 písm. e/ Tr. zák. je nevyhnutné vykladať systematicky (s ohľadom na iné právne normy) a z hľadiska rozsahu reštriktívne (zuzujúco). Jeho medze tvoria Ústava Slovenskej republiky, Trestný poriadok a Trestný zákon:

a/ Ústava Slovenskej republiky zakotvuje právo vlastníť majetok a zásadu prezumpcie neviny.

b/ Trestný poriadok upravuje osobitný postup ako nakladať s vecami zaistenými v trestnom konaní, ak je tu pravdepodobnosť, že ich obvinený získal trestným činom (§ 98 ods. 1, ods. 2 Tr. por.). Ak by pravdepodobnosť nadobudnutia veci trestným činom mala byť dôvodom na zhabanie veci, uvedené zákonné ustanovenia by nemali žiadny význam, boli by zbytočné (išlo by o tzv. obsolétne právne normy). Z toho vyplýva (a contrario), že ak Trestný poriadok upravuje osobitný postup ako nakladať s vecami zaistenými v trestnom konaní ohľadne ktorých existuje pochybnosť (pravdepodobnosť), že ide o veci získané trestným činom (v rámci ustanovení o vrátení veci), tieto veci nemožno zhabať.

c/ Inštitútom zhabania veci nemožno nahrádzať, a tým obchádzať samostatné trestné stíhanie. Podozrenie zo spáchania trestného činu totiž môže odôvodňovať začatie nového trestného stíhania orgánmi činnými v trestnom konaní za podmienok ustanovených Trestným poriadkom. Možno súhlasiť s názorom krajského súdu, keď uvádza, že je vo všeobecnom záujme, aby nikto nemohol získavať výhody páchaním trestnej činnosti, avšak chrániť tento všeobecný záujem je nevyhnutné spôsobom ustanoveným zákonom. Inštitút zhabania veci preto treba považovať za krajný prostriedok na zabezpečenie verejného záujmu, keď jeho zabezpečenie nemožno dosiahnuť iným zákonným postupom.

d/ Verejný záujem v zmysle § 83 ods. 1 písm. e/ Tr. zák. má byť obdobným verejnému záujmu na bezpečnosti ľudí a majetku. Samotnú držbu vecí (šperkov), ktoré možno vlastniť bez zákonných obmedzení, nemožno považovať za spoločensky nebezpečnú – bezpečnosť ľudí alebo majetku ani ich práva ničím neohrozuje.

Uvažujúc v uvedených intenciách možno konštatovať, že samotná pochybnosť o tom, či veci obvineného boli nadobudnuté v súlade so zákonom nie je „iným obdobným záujmom“ v zmysle § 83 ods. 1 písm. e/ Tr. zák.

S názorom krajského súdu sa však možno stotožniť do tej miery, že okolnosti prípadu a charakter judikovanej trestnej činnosti odsúdeného vzbudzujú pochybnosť o legálnom nadobudnutí uvedených vecí. Pre takýto prípad však Trestný poriadok upravuje osobitný postup v ustanoveniach § 98 ods. 1, ods. 2.

Z uvedených ustanovení vyplýva, že ak obvinený (ktorým sa rozumie i odsúdený) získal vec pravdepodobne trestným činom, avšak nie je známe komu vec patrí, vyhlási sa verejne opis vecí s výzvou, aby sa poškodený prihlásil do šiestich mesiacov od vyhlásenia. Uvedený postup krajský súd aplikoval, keď dňa 10. apríla 2006 vyhlásil verejný opis vecí (č. I. 3173 spisu). Ešte pred týmto úkonom však písomne požiadal krajskú prokuratúru o podanie návrhu na zhabanie vecí prípisom z 21. apríla 2005 (č. I. 3145 spisu). Po vyhlásení verejného opisu vecí však už nepokračoval a vzhľadom na v tom čase už podaný návrh prokurátora na zhabanie vecí ani nemohol pokračovať v súlade s § 98 ods. 2 Tr. por. (podľa ktorého ak si v uvedenej lehote nikto okrem obvineného nárok na vec neuplatní vec sa vydá obvinenému na jeho žiadosť, ak nejde o vec, ktorú získal trestným činom).

Táto procesná situácia vznikla ako následok neštandardného postupu krajského súdu spočívajúceho v podaní žiadosti z 21. apríla 2005 (č. I. 3145 spisu) adresovanej krajskej prokuratúre na podanie návrhu na zhabanie vecí. Ide totiž o návrhové konanie, ktoré nepredpokladá iniciatívu súdu, ale výlučne krajskej prokuratúry. Zo spisového materiálu je zrejmé, že práve na tento podnet bol krajským prokurátorom podaný uvedený návrh v zmysle § 299 ods. 1 Tr. por.

S týmto návrhom sa však musí súd vysporiadať, a to tým spôsobom, že rozhodne o zhabaní predmetných vecí alebo návrh na zhabanie vecí zamietne, resp. rozhodne o zhabaní časti vecí a v zvyšnej časti návrh zamietne.

Nie je možné, aby v konaní o zhabaní vecí ďalej konal podľa § 98 ods. 2 Tr. por. a vrátil predmetné veci odsúdenému (i keď podľa uvedeného ustanovenia už konať začal – vyhlásil verejný opis vecí podľa § 98 ods. 1 Tr. por.). Uvedený postup tak bude prichádzať do úvahy len potenciálne až po právoplatnom rozhodnutí o návrhu krajského prokurátora, a to vtedy, ak sa tento návrh zamietne (resp. sčasti zamietne). V takom prípade postup podľa § 98 ods. 1 Tr. por. (vyhlásenie verejného opisu vecí) už nebude nevyhnutné opakovať.

Zo spisového materiálu je totiž zrejmé, že v šesťmesačnej lehote po vyhlásení verejného opisu vecí z 10. apríla 2006 (č. I. 3173) sa nikto z (potenciálnych) poškodených neprihlásil, aby si uplatnil nárok vec (resp. veci). Podmienka (§ 98 ods. 2 Tr. por.), že nejde o vec získanú trestným činom je splnená, nakoľko vo vzťahu k získaniu predmetných vecí odsúdeným sa na neho vzťahuje zásada prezumpcie neviny. Na rozdiel od dikcie § 98 ods. 1 Tr. por., ktorý hovorí o veci pravdepodobne získanej trestným činom, ustanovenie § 98 ods. 2 Tr. por. hovorí veci získanej trestným činom (čo v zmysle zásady prezumpcie neviny treba chápať tak, že nezákonnosť získania veci musí byť deklarovaná právoplatným odsudzujúcim rozsudkom).

Napokon je nevyhnutné poukázať aj na tú skutočnosť, že konanie o zhabaní veci a konanie o vrátení veci (podľa § 97 a 98 Tr. por.) sú dva samostatné procesné postupy upravené Trestným poriadkom. Konanie o zhabaní veci nepredpokladá vyhlásenie verejného opisu vecí v zmysle § 98 ods. 1 Tr. por. Preto, ak krajský súd dospel k záveru, že sú splnené podmienky na zhabanie vecí, o tomto v konaní o návrhu krajského prokurátora mohol rozhodnúť bez vyhlásenia verejného opisu vecí. Taktiež aj postup podľa § 98 ods. 1 Tr. por. prichádza do úvahy až vtedy, ak zhabanie veci nie je možné (v zmysle § 97 ods. 1 Tr. por.). Postup krajského súdu bol preto z uvedeného dôvodu nesprávny aj nelogický.

Z ustanovenia § 97 ods. 1 Tr. por. vyplýva, že ak súd rozhoduje o vydaní (§ 89 Tr. por.), odňatej (§ 91 Tr. por.) alebo prevzatej veci (§ 92 Tr. por.), primárne zistuje, či neprichádza do úvahy jej zhabanie (podľa § 83 ods. 1 Tr. zák). Ak je podaný návrh prokurátora na zhabanie veci podľa § 299 ods. 1 Tr. por., je povinný najskôr rozhodnúť o tomto návrhu.

Až v prípade, že neprichádza do úvahy zhabanie veci, rieši súd otázku vrátenia veci, teda všetky jej ustanoveniami § 97 a 98 Tr. por. predpokladané alternatívy. Nemožno preto verejne vyhlásiť opis vecí a následne, ak sa nikto v zákonom stanovenej lehote s nárokom na vec neprihlási, veci zhabať.

Pokiaľ ide o **sťažnosť zúčastnenej osoby A. V.**, je potrebné konštatovať, že táto je taktiež dôvodná, i keď z iného dôvodu než uvádzaného sťažovateľkou. Táto sa totiž sťažnosťou domáhala vrátenia vecí (už vyššie uvedených dvoch retiazok evidovaných pod položkou 23). Krajský súd totiž dospel k správneému záveru, že nie je dôvod na ich zhabanie. Zo spisového materiálu (č. I. 3182 a 3190 spisu) vyplýva, že sťažovateľka po tom, čo jej žiadosť o vrátenie predmetných vecí bola uznesením Krajského súdu v Bratislave z 31. augusta 2005, č. k. 4 T 1/03 – 3153 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 8. februára 2006, č. k. 3 To 120/2005 – 3162, zamietnutá a sťažovateľka bola upozornená na možnosť uplatnenia svojho nároku v občianskom súdnom konaní, si svoj nárok skutočne v občianskom súdnom konaní uplatnila (konanie sa vedie na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 19 C 64/2006). V zmysle § 97 ods. 1 Tr. por. tak vznikla v konaní pochybnosť o tom, komu vec patrí (či už z titulu vlastníckeho práva alebo iného právneho titulu) a teda komu sa má vec vydať. Podstatu tejto pochybnosti krajský súd vysvetlil už v citovanom uznesení, ktorým bola žiadosť sťažovateľky o vydanie vecí zamietnutá (č. I. 3153 spisu).

Krajský súd sa však v napadnutom uznesení nevysporiadal s celým návrhom krajského prokurátora na zhabanie vecí (č. I. 3147 spisu), v ktorom tento navrhol zhabať všetky veci evidované Krajskou prokuratúrou Bratislava v knihe trestných depozitov pod číslom 6/02 pod položkami 1 až 30. Teda navrhol zhabať aj veci evidované pod položkou 23, na ktoré si uplatňuje nárok A. V..

Konanie o zhabaní vecí podľa § 299 ods. 1 Tr. por. je výlučne návrhové konanie (okrem prípadu, že si súd rozhodnutie o zhabaní vecí vyhradil podľa § 289 ods. 2 Tr. por., ktorý sa však netýka posudzovanej veci). Súd sa preto v rozhodnutí o návrhu na zhabanie vecí musí vysporiadať s celým návrhom. Teda v prípade, že mieni návrhu vyhovieť len sčasti, vo zvyšnej časti je povinný návrh zamietnuť. Krajský súd v napadnutom uznesení rozhodol o zhabaní vecí uvedených pod 29 položkami príslušnej evidencie Krajskej prokuratúry Bratislava. Z procesného hľadiska mal však súčasne návrh v časti, kde sa navrhuje zhabanie vecí uvedených pod položkou č. 23 tejto evidencie, samostatným výrokom zamietnuť. V tejto časti tak zostalo o návrhu nerozhodnuté.

Krajský súd v Bratislave bude v ďalšom postupe konania povinný opätovne určiť termín verejného zasadnutia, na ktoré bude nevyhnutné riadne predvolať odsúdeného J. K., ustanoviť potenciálnym neznámym vlastníkom vecí opatrovníka podľa § 300 ods. 1 Tr. por., zistiť, či občianske súdne konanie, v ktorom si uplatnila svoj nárok na vec A. V. (vedené na Okresnom súde Bratislava I) už nebolo medzičasom právoplatne skončené a následne opätovne rozhodnúť o návrhu krajského prokurátora na zhabanie vecí zo 4. mája 2005 pri rešpektovaní právneho názoru najvyššieho súdu uvedenom v tomto uznesení (v zmysle § 194 ods. 5 Tr. por.).

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti a citované zákonné ustanovenia, Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol tak, ako je uvedené v enunciiate tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 22. januára 2008

JUDr. Emil B d ž o c h, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: